

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2024)0013

Situācija Venecuēlā

Eiropas Parlamenta 2024. gada 19. septembra rezolūcija par stāvokli Venecuēlā (2024/2810(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Venecuēlu,
- ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju un citus ANO cilvēktiesību līgumus un instrumentus,
- ņemot vērā Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām,
- ņemot vērā 1961. gada Vīnes Konvenciju par diplomātiskajiem sakariem, 1963. gada Vīnes Konvenciju par konsulārajiem sakariem un 1954. gada Karakasas Konvenciju par diplomātisko patvērumu,
- ņemot vērā Starptautiskās Krimināltiesas (SKT) Romas statūtus,
- ņemot vērā Venecuēlas Konstitūciju,
- ņemot vērā ANO neatkarīgās starptautiskās faktu vākšanas misijas 2024. gada 31. jūlija un 12. augusta paziņojumus par Venecuēlas Bolīvāra Republiku,
- ņemot vērā ANO Augstā cilvēktiesību komisāra biroja 2024. gada 3. septembra paziņojumu par “baiļu klimatu” Venecuēlā,
- ņemot vērā ANO Ekspertu grupas 2024. gada 28. jūlija Venecuēlas prezidenta vēlēšanu jautājumos starposma ziņojumu, kas publicēts 2024. gada 9. augustā,
- ņemot vērā Komisijas priekšsēdētājas vietnieka / Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos (AP/PV) 2024. gada 29. jūlija paziņojumu par prezidenta vēlēšanām Venecuēlā,
- ņemot vērā Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2024. gada 4. un 24. augusta paziņojumus ES vārdā par norisēm pēc vēlēšanām Venecuēlā,
- ņemot vērā *Nicolás Maduro* režīma un Venecuēlas opozīcijas alianses “Vienotības platforma” 2023. gada oktobrī parakstīto daļējo nolīgumu par politisko tiesību un vēlēšanu garantiju veicināšanu visiem (Barbadosas nolīgums),

- ņemot vērā Amerikas valstu organizācijas (*OAS*) Demokrātijas stiprināšanas sekretariāta Sadarbības vēlēšanu jomā un vēlēšanu novērošanas departamenta 2024. gada 30. jūlija ziņojumu par prezidenta vēlēšanām Venecuēlā,
 - ņemot vērā *OAS* 2024. gada 16. augusta rezolūciju par stāvokli Venecuēlā,
 - ņemot vērā Kārtera centra (*Carter Center*) 2024. gada 30. jūlija paziņojumu par vēlēšanām Venecuēlā,
 - ņemot vērā ES vēlēšanu novērošanas misijas Venecuēlā 2022. gada 22. februāra nobeiguma ziņojumu “Reģionālās un pašvaldību vēlēšanas 2021. gada 21. novembrī” un Eiropas Parlamenta vēlēšanu novērošanas delegācijas priekšsēdētāja 2021. gada 23. novembra paziņojumu par reģionālajām un vietējām vēlēšanām Venecuēlā 2021. gadā,
 - ņemot vērā Reglamenta 136. panta 2. un 4. punktu,
- A. tā kā 2024. gada 28. jūlijā Venecuēlā notika prezidenta vēlēšanas, lai izraudzītos prezidentu uz sešu gadu pilnvaru termiņu, kas sākas 2025. gada 10. janvārī; tā kā, ja būtu ievēroti visi Barbadosas nolīguma punkti, šīs vēlēšanas būtu bijusi unikāla iespēja no korumpētas autokrātijas atgriezties pie demokrātijas;
- B. tā kā *Nicolás Maduro* režīms ir pastāvīgi iebiedējis, vajājis un pakļāvis cenzūrai aktīvistus, žurnālistus un pilsoniskās sabiedrības organizācijas pašreizējās sociālekonomiskās, politiskās un humanitārās krīzes laikā, kuru iezīmē hiperinflācija, bada saasināšanās, slimību izplatīšanās, milzīgs korupcijas, noziedzības un nesodāmības līmenis, klaji cilvēktiesību pārkāpumi un augsti mirstības rādītāji, kas ir novedis pie tā, ka masveidā emigrējuši vairāk nekā 7,7 miljoni venecuēliešu, cenšoties izbēgt no tirānijas; tā kā valstī pastāv ievērojams sabiedrisko pakalpojumu trūkums un venecuēliešiem ir aizvien grūtāk piekļūt pārtikai un zālēm; tā kā šī ir viena no lielākajām pārvietošanas krīzēm pasaulē;
- C. tā kā gadiem ilgi politiski motivēta patvaļīgas aizturēšanas prakse ir bijusi daļa no *N. Maduro* režīma īstenotās represiju politikas un plašiem un sistemātiskiem uzbrukumiem Venecuēlas iedzīvotājiem; tā kā tiek sistemātiski ierobežota sabiedrības informēšana, uzskatu un vārda brīvība un tiesības uz miermīlīgu pulcēšanos, un tas jo īpaši skar režīma pretiniekus, arodbiedrību dalībniekus, cilvēktiesību aizstāvjus un visneaizsargātākos sabiedrības locekļus;
- D. tā kā 2023. gada 17. oktobrī Venecuēlā *N. Maduro* režīma un opozīcijas alianses “Vienotības platforma” pārstāvji parakstīja divus nolīgumus, kas pazīstami kā Barbadosas nolīgumi un kas aptver tādus jautājumus kā politisko tiesību veicināšana, vēlēšanu garantijas visiem, katra politiskā dalībnieka tiesību brīvi izvēlēties savu kandidātu prezidenta vēlēšanām ievērošana un politiski ieslodzīto atbrīvošana; tā kā šie nolīgumi aptvēra tādus svarīgus jautājumus kā iespēja starptautiskajiem novērotājiem piedalīties vēlēšanu procesā; tā kā parakstītie nolīgumi bija pirmais solis ceļā uz brīvu un godīgu vēlēšanu garantēšanu Venecuēlā; tā kā politiski ieslodzītie nav atbrīvoti, neraugoties uz to, ka tas ir Barbadosas nolīgumā skaidri paredzēts nosacījums;
- E. tā kā 2023. gadā “Vienotības platformas” priekšatlasē par opozīcijas režīmam kandidāti ar 92,35 % balsu tika ievēlēta *María Corina Machado*; tā kā *N. Maduro* režīms viņu diskvalificēja no kandidēšanas vēlēšanās patvaļīgu un politiski motivētu iemeslu dēļ,

tādējādi klaji pārkāpjot Barbadosas nolīgumu; tā kā ar mērķi nepieļaut politiskas pārmaiņas *N. Maduro* režīms gadu gaitā ir liedzis kandidēt vēlēšanās vairākiem citiem opozīcijas politiķiem; tā kā *María Corina Machado* pēc viņas kandidatūras izslēgšanas uzturēja vienotību demokrātiskajā pret režīmu vērstajā opozīcijā, atbalstot jaunu kandidāti *Corina Yoris*, kuru savukārt netika atļauts reģistrēt; tā kā visbeidzot par demokrātiskās opozīcijas režīmam kandidātu kļuva *Edmundo González Urrutia*;

- F. tā kā pirms vēlēšanām režīms pastāvīgi vajāja, nolaupīja, apcietināja un ieslodzīja opozīcijas aktīvistus un opozīcijas līderes *María Corina Machado* un prezidenta amata kandidāta *Edmundo González* kampaņas komandu, kā arī noteica kriminālbildību par advokātu, cilvēktiesību aizstāvju un pilsoniskās sabiedrības dalībnieku darbu; tā kā tika ziņots par daudzām ar vēlēšanām saistītām neatbilstībām un pārkāpumiem, tostarp par aptuveni 16 politisko partiju diskvalifikāciju, šķēršļiem prezidenta kandidātu reģistrācijai, īsiem vēlēšanu reģistrācijas termiņiem, reģistrācijas biroju trūkumu, minimālu sabiedrības informēšanu un ārvalstīs dzīvojošo vēlēšanu līdzdalības kavēšanu; tā kā režīma sniegtie dati liecina, ka tikai 69211 ārvalstīs dzīvojošo venecuēliešu varēja reģistrēties balsošanai, lai gan tiek lēsts, ka puse no 7,7 miljoniem ārvalstīs dzīvojošo venecuēliešu ir balsstiesīgā vecumā;
- G. tā kā kopš 2024. gada 20. marta sešas personas, kas cieši sadarbojas ar partiju “*Vente Venezuela*”, ir lūgušas patvērumu Argentīnas vēstniecībā Karakasā, kur tās joprojām saskaras ar pieaugošu spiedienu un vajāšanu no Venecuēlas drošības spēku puses;
- H. tā kā 2024. gada 28. maijā režīma kontrolētā Nacionālā vēlēšanu padome (*CNE*) atsauc Eiropas Savienībai nosūtīto uzaicinājumu novērot vēlēšanas; tā kā daudzām starptautiskajām delegācijām, tostarp Eiropas Parlamenta politiskās grupas deputātu delegācijai un pieciem bijušajiem Latīņamerikas valstu prezidentiem, ko uzaicināja pret režīmu vērstā demokrātiskā opozīcija *Comando Nacional de Campaña Con VZLA*, tika liegta ieceļošana valstī vai šie cilvēki tika izraidīti;
- I. tā kā vēlēšanas 2024. gada 28. jūlijā notika kopumā miermīlīgi un Venecuēlas vēlēšanu aktivitāte bija augsta, apliecinot nevainojamu pilsonisko un demokrātisko stāju par spīti režīma pastāvīgajiem centieniem kavēt vēlēšanu procesu; tā kā vairākkārt tika ziņots par vietējo un opozīcijas partiju novērotāju piekļuves ierobežojumiem daudziem vēlēšanu iecirkņiem; tā kā tika ziņots arī par to, ka daudzos vēlēšanu iecirkņos ir bijis izdarīts spiediens uz vēlētajiem, izmantojot režīma izveidotus kontrolpunktus; tā kā vēlēšanu naktī tika atklāti būtiski pārkāpumi un oficiālo balsu skaitīšanas rezultātu nosūtīšana no vēlēšanu iecirkņiem *CNE* tika pārtraukta, kad bija pieejami aptuveni 30 % vēlēšanu protokolu (*actas*);
- J. tā kā tās nedaudzās uzticamās un neatkarīgās novērošanas misijas, kurām izdevās novērot vēlēšanas, proti, ANO un Kārtera centra komandas, ir ziņojušas, ka “Venecuēlas 2024. gada prezidenta vēlēšanas neatbilda starptautiskajiem vēlēšanu integritātes standartiem un līdz ar to nevar uzskatīt par demokrātiskām”, ka tās “nevar pārbaudīt vai ar faktiem apstiprināt režīma kontrolētās *CNE* paziņoto vēlēšanu rezultātus” un ka tas, ka “vēlēšanu iestādes nepaziņoja pa vēlēšanu iecirkņiem sadalītus rezultātus, ir nopietns vēlēšanu principu pārkāpums”; tā kā ANO ekspertu grupas ziņojumā ir norādīts, ka uzvarētāja priekšlaicīga paziņošana “ir bezprecedenta gadījums mūsdienu demokrātiskās vēlēšanās” un ka vēlēšanu procesā trūka „elementāras pārredzamības un integritātes”; tā kā vēlēšanas nebija ne brīvas, ne taisnīgas;

- K. tā kā pēc balsošanas beigām režīma kontrolētā *CNE* atteicās publicēt balsu skaitīšanas lapu oficiālos datus un falsificēja vēlēšanu rezultātus, pasludinot nepatieso *N. Maduro* uzvaru, kas ir vēlēšanu principu nopietns pārkāpums; tā kā tas nozīmēja, ka starptautiskā sabiedrība nevarēja pārbaudīt vai apstiprināt *CNE* paziņotos rezultātus; tā kā tādējādi *CNE* rezultātu apstrādes procesā netika veikti pārredzamības un integritātes pamatprasākumi, kas ir būtiski, lai vēlēšanu rezultātus varētu uzskatīt par ticamiem;
- L. tā kā demokrātiskajai pret režīmu vērstajai opozīcijai izdevās iegūt 83,5 % oficiālo balsu skaitīšanas lapu un tā ticami pierādīja, ka vēlēšanās bija uzvarējis *Edmundo González Urrutia* ar 67,08 % nodoto balsu; tā kā ANO Ekspertu grupas vēlēšanu jautājumos starpposma ziņojums apstiprina opozīcijas publicēto dokumentu autentiskumu;
- M. tā kā ES un citas demokrātiskās valstis un reģionālās un starptautiskās organizācijas nav atzinušas vēlēšanas vai to rezultātus;
- N. tā kā pēc vēlēšanām visā valstī notika miermīlīgi protesti pret *N. Maduro* režīma krāpnieciskajām izdarībām; tā kā šie protesti sadūrās ar ārkārtēju vardarbību un represijām, kā rezultātā tika nogalināti vairāk nekā 23 cilvēki un vairāk nekā 2400 tika arestēti un piespiedu kārtā pazuduši, viņu vidū aptuveni 120 bērnu;
- O. tā kā *María Corina Machado* bija spiesta slēpties, baidoties no *N. Maduro* režīma represijām, un *Edmundo González Urrutia* bija spiests doties trimdā pēc tam, kad pret viņu tika izdots apcietināšanas orderis un tika izteikti nopietni draudi viņa un viņa radnieku dzīvībai; tā kā pa šo laiku ir beidzies ģenerālprokurora *Tarek William Saab* pilnvaru termiņš; tā kā jau 2024. gada 5. augustā Venecuēlā tika sākta kriminālizmeklēšana pret *E. González* un *M. C. Machado* par cita vēlēšanu uzvarētāja, kas nav *N. Maduro*, pasludināšanu un iespējamu musināšanu uz nepakļaušanos un sacelšanos;
- P. tā kā 2024. gada 14. septembrī Venecuēlas režīms paziņoja, ka ir aizturējis sešus ārvalstniekus, tostarp trīs ES pilsoņus (vienu čehu un divus spāņus), kā aizturēšanas iemeslu norādot apšaubāmus apgalvojumus, ka viņi plānoja “destabilizēt” valsti; tā kā režīma amatpersonas ir nākušas klajā ar ārkārtīgi nopietnām un acīmredzami fiktīvām apsūdzībām par Spānijas “iejaukšanos”, izmantojot savu izlūkošanas aģentūru;
- Q. tā kā augusta vidū Venecuēlas režīms izraidīja septiņu Latīņamerikas valstu — Argentīnas, Čīles, Kostarikas, Peru, Panamas, Dominikānas Republikas un Urugvajas — diplomātiskās pārstāvniecības, kas bija paidušas šaubas par paziņotajiem rezultātiem,
1. prasa Venecuēlas vēlēšanu iestādēm publiskot pilnīgus, pārredzamus un detalizētus balsošanas rezultātus, tostarp rezultātus par katru vēlēšanu iecirkni; aicina Venecuēlas iestādes respektēt vēlēšanu rezultātus un Venecuēlas tautas gribu;
 2. atzīst *Edmundo González Urrutia* par likumīgo un demokrātiski ievēlēto Venecuēlas prezidentu; arī atzīst *María Corina Machado* par Venecuēlas demokrātisko spēku līderi, jo 2023. gadā viņa ar 92,35 % balsu tika ievēlēta “Vienotības platformas” priekšlatasē;
 3. prasa ES un tās dalībvalstīm darīt visu iespējamo, lai nodrošinātu, ka likumīgais un demokrātiski ievēlētais prezidents 2025. gada 10. janvārī var stāties amatā saskaņā ar

Venecuēlas Konstitūciju;

4. stingri nosoda un pilnībā noraida vēlēšanu krāpniecību, ko sarīkoja režīma kontrolētā *CNE*, kura atteicās publicēt oficiālos rezultātus un nepublicēja visu vēlēšanu iecirkņu balsu skaitīšanas lapas, neraugoties uz atkārtotiem starptautiskās sabiedrības aicinājumiem; uzsver, ka Venecuēlas režīms Barbadosas nolīgumu attiecībā uz prezidenta vēlēšanām nav ievērojis, kas brīvu un godīgu vēlēšanu rīkošanu padara neiespējamu;
5. atzīmē, ka starptautisko vēlēšanu novērošanas misiju ziņojumos ir skaidri norādīts, ka 2024. gada 28. jūlijā notikušās Venecuēlas prezidenta vēlēšanas neatbilda starptautiskajiem vēlēšanu integritātes standartiem; atkārtoti norāda, ka režīma kontrolētā *CNE* nav publicējusi pilnīgus un neatkarīgi pārbaudāmus vēlēšanu protokolus (*actas*) no visiem valsts vēlēšanu iecirkņiem;
6. jo īpaši norāda, ka ANO Ekspertu grupas, kuru Venecuēlas režīma kontrolētā *CNE* bija uzaicinājusi novērtēt vēlēšanu vispārējo norisi saistībā ar Barbadosas nolīgumu, starpposma ziņojumā tika uzsvērts, ka *CNE* paziņotie rezultāti nav pamatoti; atgādina, ka ANO Ekspertu grupa pārskatīja opozīcijas publicēto vēlēšanu protokolu (*actas*) izlasi un apstiprināja, ka tajos ir visi sākotnējo rezultātu protokolu drošības elementi, kas apliecina to ticamību;
7. atkārtoti norāda, ka vēlēšanās paustās Venecuēlas tautas gribas ievērošana joprojām ir vienīgais veids, kā Venecuēla var atjaunot demokrātiju, ļaut veikt miermīlīgu un patiesu pāreju un novērst pašreizējo humanitāro un sociālekonomisko krīzi;
8. uzsver un atzinīgi vērtē to, kādu lomu īsteno Brazīlijas, Kolumbijas un Meksikas valdības; atbalsta visus starptautiskās sabiedrības centienus rast miermīlīgu, iekļaujošu un demokrātisku risinājumu ilgstošajai Venecuēlas krīzei; atbalsta Venecuēlas kaimiņvalstu centienus risināt situāciju attiecībā uz lielo skaitu bēgļu no Venecuēlas;
9. visstingrākajā veidā nosoda slepkavības, vajāšanas, pārkāpumus un arestus, kas veikti pret režīma demokrātisko opozīciju, Venecuēlas tautu un pilsonisko sabiedrību; prasa izbeigt sistemātiskos cilvēktiesību pārkāpumus; prasa nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot visus politieslodzītos un patvaļīgi aizturētās personas un izmaksāt kompensāciju viņiem un viņu ģimenēm, vienlaikus pilnībā atjaunojot viņu pilsoniskās un politiskās tiesības; prasa *N. Maduro* valdībai izbeigt represijas un uzbrukumus pilsoniskajai sabiedrībai un opozīcijai;
10. pilnībā atbalsta to, ka SKT un ANO Neatkarīgās faktu vākšanas misija izmeklē Venecuēlas režīma liela mēroga noziegumus un represijas, un prasa ES atbalstīt izmeklēšanu, ko pašreiz apsver saskaņā ar Romas statūtiem, par iespējamiem noziegumiem pret cilvēci, lai vainīgie tiktu saukti pie atbildības;
11. aicina ANO Cilvēktiesību padomi tās 57. sesijā (no 2024. gada 9. septembra līdz 9. oktobrim) pieņemt rezolūciju, ar ko atjauno ANO neatkarīgo starptautisko faktu vākšanas misiju Venecuēlā un ANO augstā cilvēktiesību komisāra biroja (*OHCHR*) klātbūtni Venecuēlā; aicina *OHCHR* nekavējoties atgriezties Venecuēlā un mudina Venecuēlu nodrošināt nepieciešamos apstākļus, lai *OHCHR* varētu pilnībā īstenot savas pilnvaras;

12. aicina SKT iekļaut notiekošos cilvēktiesību pārkāpumus un patvaļīgas aizturēšanas gadījumus savās izmeklēšanās par iespējamiem noziegumiem pret cilvēci, kurus pastrādājis *N. Maduro* režīms, un saukt vainīgos pie atbildības;
13. stingri nosoda to, ka Venecuēlas valdība ir izdevusi Edmundo González apcietināšanas orderi; uzsver Spānijas valdības lēmumu uzņemt E. González Spānijā ar mērķi piešķirt viņam politisko patvērumu pēc viņa lūguma, kas ļaus viņu aizsargāt, kā arī saglabāt dzīvotspējīgu perspektīvu politiskā strupceļa atrisināšanai;
14. atgādina, ka 2024. gada maijā ES, nodemonstrējot labas gribas žestu, atcēla sankcijas pret *CNE* locekļiem; uzsver, ka šai rīcībai nebija nekādas pozitīvas ietekmes; aicina PV/AP un Padomi atjaunot šīs sankcijas pret *CNE* locekļiem; turklāt prasa pagarināt sankcijas pret režīmu un paplašināt to darbības jomu, lai, izmantojot ES globālo cilvēktiesību sankciju režīmu, piemērotu mērķētas sankcijas pret *Nicolás Maduro* un viņa iekšējo loku, tostarp *Jorge Rodríguez*, viņu ģimenēm un visiem tiem, kas ir atbildīgi par cilvēktiesību pārkāpumiem Venecuēlā;
15. pauž nožēlu par to, ka nav īstenots neviens no galvenajiem ieteikumiem, kas sniegti ES vēlēšanu novērošanas misijas galīgajā ziņojumā par 2021. gada vēlēšanām; nosoda *CNE* lēmumu atsaukt uzaicinājumu ES nosūtīt vēlēšanu novērošanas misiju; turklāt nosoda režīma lēmumu kavēt starptautisko novērotāju, kurus uzaicinājusi pret režīmu vērstā demokrātiskā opozīcija, "*Comando Nacional de Campaña Con VZLA*", piekļuvi vēlēšanu dienā un tos izraidīt;
16. mudina reģionālos dalībniekus un starptautisko kopienu izdarīt maksimālu spiedienu uz *N. Maduro* režīmu un viņa iekšējo loku, liekot pieņemt Venecuēlas tautas demokrātisko gribu, atzīstot *Edmundo González Urrutia* par likumīgo un demokrātiski ievēlēto Venecuēlas prezidentu; pauž pārliecību, ka gadījumā, ja 2025. gada 10. janvārī nenotiks miermīlīga varas nodošana un demokrātijas atjaunošana, sekos jauns migrācijas vilnis uz citām reģiona valstīm, kas būs līdzīgs tam, kurš pēdējos gados noveda pie gandrīz 8 miljonu venecuēliešu bēgšanas no valsts;
17. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu kopienas samita dalībniekiem, Eiropas un Latīņamerikas Parlamentārajai asamblejai, Amerikas valstu organizācijai, Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsēkretāram un Venecuēlas režīma iestādēm.